

**Извештај
за следењето на сопственичката структура
на радиодифузерите и на нивните обврски
во поглед на транспарентноста на сопственоста
во периодот од 01 јули до 31 декември 2013 година**

Јануари 2014 година

СОДРЖИНА:

Вовед.....	3
Промени на сопственичката структура.....	4
Недозволена медиумска концентрација.....	6
Транспарентност на сопственичката структура.....	8
Заклучни согледувања.....	10

ВОВЕД

Во овој извештај се опфатени активностите што во втората половина од 2013 година Советот за радиодифузија ги презеде во насока на заштита на плурализмот и јавноста во работењето на радиодифузерите.

Правната рамка во областа на радиодифузијата во извештајниот период ја претставуваше Законот за радиодифузната дејност (Службен весник на Република Македонија бр.100/05, 19/07, 103/08, 152/08, 6/10, 145/10, 97/11, 13/12 и 72/13) кој престана да важи на 03.01.2014 година, со стапувањето на сила на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Службен весник на Република Македонија бр.184/13).

Во третата глава од Законот за радиодифузната дејност наречена „Заштита на плурализмот, разновидноста и јавноста на работата на радиодифузерите“ беа вградени вкупно осум членови со кои се регулираа прашањата во врска со утврдување недозволена медиумска концентрација, ограничувањата во врска со хоризонталната и вертикалната интеграција на капиталот, промените на сопственичката структура на радиодифузерите и обврските на радиодифузерите за транспарентност во работењето. Следењето на исполнувањето на обврските што произлегуваа од овие одредби беше надлежност на Советот за радиодифузија.

Првиот дел од овој Извештај се однесува на извршените промени на сопственичката структура на радиодифузерите во периодот од 01 јули до 31 декември 2013 година, вториот дел на активностите во насока на утврдување недозволена медиумска концентрација, а третиот дел на следењето на обврските на радиодифузерите за транспарентност на сопственичката структура и изворите на финансирање.

1. ПРОМЕНИ НА СОПСТВЕНИЧКАТА СТРУКТУРА

Прашањата во врска со промените на сопственоста на радиодифузерите беа регулирани со членот 17 од Законот за радиодифузната дејност, а подетално беа уредени со Упатството за формата и содржината на известувањата и барањата на радиодифузерите поврзани со промените во сопственичката структура и за видот и формата на податоците за економско-финансиското работење што радиодифузерите се должни да му ги доставуваат на Советот, од 2008 година.

Согласно одредбите од членот 17, доколку промената на сопственичката структура го надминуваше прагот од 10% од основната главнина, радиодифузерите беа должни до Советот за радиодифузија да поднесат барање за одобрение за промена на сопственичката структура. Во рок од 60 дена од денот на приемот на уредно и комплетно барање, Советот беше должен да се произнесе по поднесеното барање. Доколку констатираше дека со планираната промена на сопственичката структура не се прекршуваат одредбите од Законот и дека не постојат законски пречки истата да биде спроведена во Централниот регистар на Република Македонија, Советот издаваше одобрение за промена на сопственичката структура.

Во периодот од 01 јули до 31 декември 2013 година, барање за промена на сопственичката структура до Советот доставија вкупно шест радиодифузери, од кои три телевизиски станици (локалната телевизија ТВ Тиквешија од Кавадарци, телевизијата на државно ниво Алсат-М од Скопје и сателитската телевизија Сител 3 од Скопје) и три радиостаници (радиодистаницата Канал 77 од Штип што емитува програма на државно ниво, локалната радиостаница Актуел од Битола и регионалната радиостаница Спортско радио Канал 4 од Скопје).

1. На 08 јули 2013 година, одобрение за промена на сопственичката структура од Советот побара локалната телевизија **ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА ТИКВЕШИЈА ДООЕЛ Кавадарци**. Беше побарана согласност за истапување на единствениот основач на радиодифузерот, правното лице Друштво за консалтинг и посредување НВСП ДООЕЛ од Скопје и за пристапување на физичкото лице Саше Стојановски од Скопје. Со оглед на тоа што не постоеја законски пречки, Советот ја одобри промената на сопственичката структура на оваа телевизиска станица.

2. На 01 август 2013 година, барање за промена на сопственичката структура достави **ТРД Радио Канал 77 ДООЕЛ од Штип**. Единствен основач на оваа

радиостаница беше правното лице Друштво за трговија, услуги, маркетинг и информации ГБЦ КОМУНИКАЦИИ ДООЕЛ од Штип. Беше побарана согласност ова правно лице да истапи од сопственоста, а единствен основач на радиодифузерот да биде физичкото лице Виктор Гаврилов од Штип. Советот го разгледа барањето и донесе одлука за издавање на одобрение. Меѓутоа, ТРД Радио Канал 77 ДООЕЛ Штип не ја реализираше промената на начин на кој беше побарана во Советот, туку изврши промена во сопственичката структура на основачот на радиодифузерот. Друштвото за трговија, услуги, маркетинг и информации ГБЦ КОМУНИКАЦИИ ДООЕЛ Штип остана да биде основач на радиодифузерот, но од сопственоста на ова правно лице истапило физичкото лице Сашо Јованов, а како нов сопственик пристапило физичкото лице Виктор Гаврилов. Со оваа промена на сопственичката структура не беа направени прекршувања на Законот за радиодифузната дејност (со оглед на тоа што за промена на сопственичката структура на правните лица кои се основачи на радиодифузерите Законот не предвидува претходно да се побара согласност од Советот).

3. Локалната радиостаница **ТРД РАДИО АКТУЕЛ Битола ДООЕЛ** поднесе барање за одобрение за промена на сопственичката структура на 27 август 2013 година. Промената се однесуваше на истапување на тогашниот сопственик, физичкото лице Владимир Николоски од Битола, и пристапување на физичкото лице Лазар Николоски, исто така од Битола. Советот ја одобри планираната промена, но на 18 ноември 2013 година радиодифузерот го извести Советот дека промената нема да се реализира и дека сопственик на ТРД РАДИО АКТУЕЛ Битола ДООЕЛ и понатаму ќе биде физичкото лице Владимир Николоски.

4. Согласно член 17 од Законот за радиодифузната дејност, на 30 октомври 2013 година беше доставено барање за согласност за промена на сопственичката структура на **ТРД АЛСАТ-М ДОО Скопје**. Советот ја одобри промената, со која беше планирано од сопственоста на радиодифузерот да истапат правното лице ИНТЕРНАЦИОНАЛ ЕНЕРГС ЕНГИНЕЕРИНГ & ПЕТРОЛЕУМ ЦОНСУЛТИНГ (ИЕЕПЦ) ЛЛЦ/INTERNATIONAL ENERGY ENGINEERING & PETROLEUM CONSULTING (IEEPC) LLC од САД (со удел од 46,36% во основната главнина) и физичкото лице Мира Мекси од Република Албанија (со удел од 8,21% во основната главнина), а нивните удели да ги преземе правното лице Друштво за производство, инженеринг, консалтинг, трговија и услуги ВЕВЕ ГРОУП ДООЕЛ од Скопје. Во Централниот регистар на Република Македонија оваа промена беше спроведена во јануари 2014 година.

5. Во втората половина на 2013 година барање за одобрение за промена на сопственоста поднесе и **ТРД СПОРТСКО РАДИО КАНАЛ 4 ДООЕЛ Скопје**. Беше побарана согласност за истапување на единствениот основач на радиодифузерот - физичкото лице Борче Лукановски од Скопје и за пристапување на правното лице Друштво за контрола и услуги БИЛД КОНТРОЛ ДООЕЛ од Скопје. Откако констатираше дека со планираната промена не се прекршуваат одредбите од Законот, Советот ја одобри планираната промена.

6. **ТРД Телевизија СИТЕЛ 3 ДООЕЛ Скопје** поднесе барање за промена на сопственичката структура на 13 декември 2013 година. Планирано беше истапување на тогашниот основач - правното лице Друштво за производство и трговија и услуги ЛУКО ТРЕЈД ДОО од Скопје и пристапување на физичкото лице Зоран Додевски од Скопје. Во декември 2013 година, Советот издаде одобрение за оваа промена, а во Централниот регистар на Република Македонија беше спроведена во јануари 2014 година.

2. НЕДОЗВОЛЕНА МЕДИУМСКА КОНЦЕНТРАЦИЈА

Имајќи ги предвид различните облици на интеграција на капиталот во радиодифузниот и во другите сектори (хоризонтална, вертикална и дијагонална интеграција), а со цел да се обезбеди разновидност на понудата на програмските сервиси и заштита на плурализмот на сопственоста на медиумите, во Глава III од Законот за радиодифузната дејност беа вградени одредби за контрола на учеството во сопственоста на радиодифузерите и други трговски друштва.

Во втората половина на 2013 година, Советот констатираше недозволена медиумска концентрација кај два радиодифузери: локалната телевизија Орбис од Битола и локалната радиостаница КМР од Куманово.

1. На 38-та седница одржана на 31.07.2013 година, беше констатирано дека физичкото лице Томислав Новаковиќ од Битола, кое е основач и управител на **Трговското радиодифузно друштво РТВ ОРБИС Битола ДООЕЛ**, истовремено се јавува како основач и на Друштвото за продукција, производство, трговија, услуги ВИДЕО МОЗАИК увоз-извоз с.Трново Битола ДООЕЛ. Приоритетната дејност/главна приходна шифра на ова правно лице беше 59.11 – дејности на производство на филмови, видеофилмови и телевизиска програма.

Согласно член 13 став 3 алинеја 4 од Законот за радиодифузната дејност *„недозволена медиумска концентрација, во смисла на овој закон, се смета дека постои и кога како основачи на радиодифузери се јавуваат физички или правни лица кои се истовремено: ...основачи на ...друштво за филмска продукција“.*

Согласно член 15 став 2 од Законот за радиодифузната дејност, Советот му наложи на Трговското радиодифузно друштво РТВ ОРБИС Битола ДООЕЛ, во рок не подолг од три месеца од денот на утврдувањето на постоење недозволена медиумска концентрација, да го усогласи своето работење со одредбите од Законот. Во август 2013 година, радиодифузерот по електронски пат го извести Советот дека физичкото лице Томислав Новаковиќ истапило од сопственоста на Друштвото за продукција, производство, трговија, услуги ВИДЕО МОЗАИК увоз-извоз с.Трново Битола ДООЕЛ, со што беа отстранети пречките за вршење радиодифузна дејност.

2. На 58-та седница одржана на 18.11.2013 година, Советот констатирал недозволена медиумска концентрација кај **Трговското радиодифузно друштво МУЗИЧКО РАДИО КМР Љубиша и Бобан ДОО Куманово**. Беше констатирано дека еден од основачите на радиодифузерот, физичкото лице Љубиша Јовановски, сопственик на 50% од основната главнина на радиодифузерот, истовремено се јавува и како основач на Друштвото за производство, услуги и издавачка дејност ЛЕНИВЕНДИНГ ДООЕЛ увоз-извоз Скопје, чија приоритетна дејност/главна приходна шифра е 59.20 – Снимање на звучни записи и издавање на музички записи.

Во Националната класификација на дејности донесена со Одлука на Владата на РМ Бр.19-5509/1 на 18 ноември 2008 година, а која се применува од 01.01.2009 година, класата 59.20 – Снимање на звучни записи и издавање на музички записи е во одделот 59 – Филмска дејност, продукција на видео и телевизиска програма и дејности на снимање на звучни записи и музичко издаваштво.

Во член 13 став 3 алинеја 4 од Законот за радиодифузната дејност, јасно е наведено дека *„недозволена медиумска концентрација, во смисла на овој закон, се смета дека постои и кога како основачи на радиодифузери се јавуваат физички и правни лица кои се истовремено: ... – основачи на друштво за филмска продукција...“.*

Согласно член 15 став 2 од Законот за радиодифузната дејност, Советот му наложи на ТРД МУЗИЧКО РАДИО КМР Љубиша и Бобан ДОО Куманово, во рок не подолг од три месеца од денот на утврдувањето на постоење недозволена медиумска

концентрација, да го усогласи своето работење со одредбите од Законот за радиодифузната дејност. Рокот за отстранување на недозволената медиумска концентрација истекува во февруари 2014 година.

3. ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА СОПСТВЕНИЧКАТА СТРУКТУРА

За да се обезбеди транспарентност на сопственоста на радиодифузерите, во членот 20 од Законот за радиодифузната дејност беше предвидена обврска за радиодифузерите еднаш годишно, а најдоцна до 31 март, во еден дневен весник да ги објават податоците за промените во сопственичката структура, статусните промени на радиодифузерот, промените во органите на управување и раководење и изворите на финансирање. Радиодифузерите беа должни овие податоци да ги ибјават и на сопствената програма и тоа три пати годишно (на 31 март, 30 јуни и 31 октомври) во ударни термини.

На 17 јуни 2013 година, Советот испрати допис до сите радиодифузери за да ги потсети на обврската на 30 јуни 2013 година, во точно утврдени термини да ги објават податоците, а најдоцна до 15 јули 2013 година до Советот да достават снимка од објавената содржина на ЦД или ДВД формат.

Обврската не ја исполнија вкупно осум трговски радиодифузни друштва, за што Советот им ги изрече следниве мерки:

1. Мерката писмена опомена на:

- 1.1. ТРД ТВ ВТВ Тони ДОО Валандово
- 1.2. ТРД КАНАЛ ТРИ ДОО Дебар
- 1.3. ТРД АЉБАНА ПЛУС ДООЕЛ Куманово

2. Мерката писмена опомена со барање за објавување на:

- 2.1. ТРД ТВ ДУЕ Назми ДООЕЛ Гостивар
- 2.2. ТРД ЕНЕРГУ РАДИО ДООЕЛ увоз-извоз Струга
- 2.3. ТРД РАДИО-МЕРЛИН, Фатмир, ДООЕЛ, Дебар

2.4. Мерката временна забрана за рекламирање и телешопинг од 1 (еден) ден на ТРД РАДИО ФОКУС ДООЕЛ Тетово

2.5. Мерката временна забрана за рекламирање и телешопинг од 2 (два) дена на ТРД РАДИО БЕСА ДООЕЛ с. Црнилиште Долнени

Вкупно шест радиодифузери ги отстранија прекршувањата на Законот и ги објавија податоците за работењето во претходната година, а два радиодифузери (ТРД ЕНЕРГУ РАДИО ДООЕЛ увоз-извоз Струга и ТРД РАДИО БЕСА ДООЕЛ с. Црнилиште Долнени) не постапија по изречените мерки.

На 24 октомври 2013 година, Советот упати укажување до сите трговски радиодифузни друштва, со цел да ги потсети на третиот термин за исполнување на обврската за објавување на податоците за работењето во претходната година (31 октомври 2013 година). Радиодифузерите и овој пат беа должни да ги објават податоците само на сопствената програма, а како доказ дека ја исполниле обврската до Советот требаше да достават снимка од објавата на ЦД или ДВД формат.

Обврската не ја исполнија вкупно шест трговски радиодифузни друштва, на кои Советот им ги изрече следниве мерки:

1. Мерката писмена опомена на:

- ТРД ТВ-ЕДО ДООЕЛ с.Љубин, Сарај
- ТРД Г-ТВ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Гостивар
- ТРД РАДИО УСКАНА-ПЛУС УВОЗ-ИЗВОЗ ДООЕЛ Кичево

2. Мерката писмена опомена со барање за објавување на:

- ТРД ТВ ВТВ Тони ДОО Валаново
- ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА СУПЕР СКАЈ, Муслим ДООЕЛ с.Мала Речица Тетово
- Друштво за радио дифузија ДИ-ЏЕЈ Славе ДООЕЛ Струга

По изречените мерки не постапи само Друштвото за радио дифузија ДИ-ЏЕЈ Славе ДООЕЛ Струга.

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Во втората половина на 2013 година, промена на сопственичката структура извршија шест радиодифузери, и тоа: две телевизиски станици кои емитуваат програма на државно ниво (ТВ Алсат-М и ТВ Сител 3), една локална телевизија (ТВ Тиквешија од Кавадарци), и по една радиостаница на државно (РА Канал 77), регионално (РА Спортско Канал 4) и локално ниво (РА Актуел од Битола).

Во анализираниот период Советот констатираше недозволена медиумска концентрација кај локалната телевизиска станица ТВ Орбис од Битола и кај локалната радиостаница РА КМР од Куманово. ТВ Орбис ја отстрани недозволената медиумска концентрација во август 2013 година, а рокот во кој РА КМР од Куманово треба да ги отстрани законските пречки за вршење на дејноста истекува во февруари 2014 година.

Обврската за објавување на податоците на вториот термин (30 јуни) не ја исполнија само два радиодифузери (локалните радиостаници РА Енергу од Струга и РА Беса од Долнени), а на третиот (31 октомври) само локалната радиостаница РА Ди-Џеј од Струга.